XUNTA DE GALICIA | ESCOLA SUPERIOR DE ARTE DRAMÁTICA DE GALICIA

esadg

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	NON CUBRIR
MATERIA	TEORÍAS DO ESPECTÁCULO I
DISCIPLINA	Teorías do espectáculo e da comunicación
TITULACIÓN	Titulación Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	Todos
CURSO	2º
CRÉDITOS ECTS	4
CARÁCTER	Obrigatorio
DEPARTAMENTO	Teoría e Historia das Artes Escénicas
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Inmaculada López Silva
DOCENTES	**Nome e apelidos**: Inmaculada López Silva **Horario titorías**: https://esadgalicia.com/curso-escolar/ **Despacho**: T4 **Contacto**: inmalopezsilva@edu.xunta.gal
DESCRICIÓN	Principios teóricos e dimensión práctica da comunicación escénica e audiovisual no ámbito da interpretación. Estudo práctico dos principios da linguaxe escénica e audiovisual. Análise práctica da creación escénica e audiovisual como fenómenos comunicativos: aspectos antropolóxicos e sociolóxicos. Análise práctica de espectáculos e procesos metodolóxicos da crítica.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Saber achegarse de xeito crítico, tanto por oral como por escrito, a calquera texto de orde ensaística, tanto literario coma xornalístico, teórico ou filosófico, sobre as artes do espectáculo. Coñecementos básicos de filosofía (nivel Bacharelato).
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego X☐ Castelán ☐ Inglés ☐

2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T2	Recoller información significativa, analizala, sintetizala e xestionala adecuadamente.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T4	Utilizar eficientemente as tecnoloxías da información e da comunicación.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.
X2	Comprender psicoloxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose ás demais persoas e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X8	Vincular a propia actividade teatral e escénica a outras disciplinas do pensamento científico e humanístico, ás artes en xeral e ao resto de disciplinas teatrais en particular, enriquecendo o exercicio da súa profesión cunha dimensión multidisciplinar.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE	
EI1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.
EI3	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.

EI5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.
EI6	Estudar o feito escénico a partir de diferentes métodos e coñecer aspectos básicos na investigación escénica.

3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	**COMPETENCIAS VINCULADAS**
1. Coñecer aspectos básicos das teorías sobre a comunicación e a comunicación humana	EI3, EI5, EI6, X2, X3, X8, T2, T3
2. Aplicar as teorías e modelos da comunicación áos procesos de creación e recepción artística, escénica e audiovisual.	EI3, EI5, EI6, X1, X3, T1, T2, T4
3. Comprender os procesos básicos na recepción artística e na construción do significado.	EI3, EI5, EI6, X1, X2, T1, T2, T3
4. 4. Coñecer aspectos básicos nos procesos de consumo cultural, prestando especial atención aos públicos das artes escénicas.	EI3, EI5, EI6, X1, X2, X3, T1, T2, T3
5. Coñecer, analizar e comprender o rol do espectáculo na sociedade actual.	EI3, EI5, EI6, X1, X2, X3, T1, T2, T3
6. Analizar e valorar os elementos e procesos por medio dos que se configura o espectáculo e a súa incidencia na esfera social e individual.	EI3, EI5, EI6, X1, T1, T2
7. Analizar e valorar os espectáculos na súa dimensión social e cultural, na perspectiva da Soccioloxía e a Antropoloxía.	EI3, EI5, EI6, X1, X3, T1, T2, T4

4. CONTIDOS

TEMAS	**SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. A definición das artes escénicas desde a teoría crítica e a semioloxía	1.1. Entre a definición semiolóxica do teatro e a teoría crítica da cultura 1.2. Conceptos de Dramaticidade, Teatralidade e Audiovisualidade na súa relación co labor da dirección. 1.3. A creación dun mundo posíbel desde a posta en escena: teorías da ficción 1.4. Cara a unha sociopolítica da recepción	21
2. As artes escénicas e as teorías sistémicas. Aproximación ao sistema teatral galego	2.1. Campo cultural e Sistema teatral. 2.2. Aspectos básicos do sistema teatral. O caso galego. 2.3. Políticas no ámbito das artes escénicas.	21
	TOTAL SESIÓNS	**42**

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	**Presencial (horas)**	**Non presencial (horas)**	**Total**
Exposición maxistral (con ou sen Moodle)	38		38
Práctica individual (Traballos tutelados)		20	20
Práctica colectiva (Debates de aula)	12		12
Actividades complementarias (Estudo persoal, lecturas, Moodle)		46	
Titorías individuais			2
Actividades de avaliación. Probas	2		2
Actividades de avaliación. Revisión			1
TOTAL	42	66	108

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE

Actividades	**Descrición**
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo e aspectos básicos para o debate co fin de fornecer na aula e directamente os contidos conceptuais mínimos da disciplina.
Debates	O alumnado comentará e analizará nunha perspectiva crítica e reflexiva cuestións cunha orientación teórica, metodolóxica e práctica, cuestións vinculadas cos contidos da materia.
Traballos tutelados	Á fin de cada tema, a docente da materia poderá solicitar do alumno/a unha reflexión de non máis de cinco páxinas a partir dalgún tema proposto. Tratarase de que, alén do aprendido, manexe outros materiais alén dos fornecidos na aula, como libros teóricos, materiais en rede, artigos académicos, prensa, etc.
Exames	Á fin de cada tema ou subtema, a docente poderá solicitar a realización dunha proba escrita sobre os contidos da materia que non fosen avaliados a través de traballos.

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA	
Titoría individual obrigatoria	Sesión de traballo individualizada para a orientación de cuestións relativas ao traballo tutelado.
Outras titorías	Seguimento, segundo as necesidades de cada estudante, da evolución do proceso de aprendizaxe, incidindo personalizadamente, se for necesario, nos aspectos que requiran reforzo.

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN		
8. 1 Avaliación ordinaria		
Ferramenta / actividade	**Competencias avaliadas**	**Ponderación**
Participación e traballo na aula	T3, T8, T14, X7, EI1, EI2	5%
Traballos tutelados Con carácter obrigatorio, e se a docente así o determina, o alumnado deberá realizar á fin do tema, un traballo sobre unha cuestión proposta pola docente. Tratarase de que, alén do aprendido, se manexen outros materiais alén dos fornecidos na aula, como libros teóricos, materiais en rede, artigos académicos, prensa, etc. Será necesario, por tanto, manexar bibliografía complementaria que o alumno deberá procurar. Obrigatoriamente, todos os alumnos deberán asitir a, polo menos, unha titoría por tema con motivo de supervisar a elaboración destes traballos. Para evitar o risco de plaxio, non se calificará ningún traballo que non fose pactado, aceptado e titorizado polo profesor.	T3, T8, T14, X7, EI6	30% (no caso de solicitarse)
Probas á fin de cada tema Con carácter obrigatorio, e se o/a docente desa parte así o determina, proporase unha proba que consistirá en 1) Comentario de texto. 2) Definición de conceptos básicos da teoría teatral.	T8, X5, X6, EI3, EI5	65% No caso de non solicitarse traballos tutelados, 95%
A distribución da porcentaxe na ponderación da nota traballos/exames ten que ver coa decisión tomada de acordo co alumnado para a realización dalgún traballo, Poderase, por iso, avaliar a través de exames e traballos, só exames ou só traballos.		
Aqueles estudantes que non teñan superada algunha das probas necesarias para aprobar a materia, deberán: 1/ Realizar un exame na data e hora da convocatoria ordinaria de febreiro (vid. as características do exame no punto anterior); ou 2/ Demostrar, a través da realización dalgunha proba específica ou da repetición dalgún dos traballos non entregados/non superados que o/a alumno/a está en disposición de acadar as competencias non superadas. Será a docente quen decida cal das dúas opcións é a idónea para cada caso, optándose pola segunda sempre que a ausencia a clase non exceda o 20% e sempre que estea superado, polo menos, o 50% das probas.	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EI3, EI5, EI16	100%
Amnistía ortográfica: Prégase atención á redacción e ás faltas de ortografía nas probas e traballos, pois poden rebaixar a nota en 0,05 puntos por falta en casos de exceso, puntuación que será devolta se o alumno demostra ter superado o problema en probas sucesivas. , , *Política antiplaxio:* Calquera copia ou paráfrase directa de traballos publicados en calquera soporte (fundamentalmente internet) implicará un suspenso automático, só recuperábel nas convocatorias ordinaria e/ou extraordinaria.		
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	**Competencias avaliadas**	**Ponderación**
A avaliación na convocatoria extraordinaria de xullo consistirá nun exame arredor de CALQUERA dos contidos aos que se refire o temario. O exame constará de: 1.Un comentario dun texto sobre calquera dos aspectos contidos no temario. 2.Un tema a desenvolver desde unha perspectiva crítico-histórica. 3.A definición de conceptos e termos explicados no temario. Quen non supere a avaliación ordinaria terá necesariamente que realizar este exame. Non hai opción a avaliar partes da materia por separado en xullo nin se gardará ningunha nota obtida durante a avaliación continua ou na convocatoria ordinaria de febreiro.	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EI3, EI5, EI6	100%
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	**Competencias avaliadas**	**Ponderación**
Consistirá nun exame arredor de CALQUERA dos contidos aos que se refire	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X3,	100%

o temario. O exame constará de: 1.Un comentario dun texto sobre calquera dos aspectos contidos no temario. 2.Un temas a desenvolver desde unha perspectiva crítico-histórica. 3.A definición de conceptos e termos explicados no temario. Quen non supere a avaliación ordinaria terá necesariamente que realizar este exame. Non hai opción a avaliar partes da materia por separado en xullo nin se gardará ningunha nota obtida durante a avaliación continua ou na convocatoria ordinaria de febreiro.	X8, EI3, EI5, EI6	

9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

Referencias básicas

Bobes Naves, María del Carmen (ed.) (1997): *Teoría del teatro*, Madrid, Arco Libros.
Carlson, Marvin (1993) *Theories of the theatre. A Historical and Critical Survey from the Greeks to the Present (Expanded edition)*. Ithaca: Cornell University Press.
Fischer Lichte, Erika (1999) *Semiótica del teatro*. Madrid: Arco.
Goffman, E. (1994): *La presentación de la persona en la vida cotidiana,* Buenos Aires, Amorrortu.
Kowzan, Tadeusz (1997): *El signo y el teatro*, Madrid, Arco.
López Silva, Inmaculada (2015) *Resistir no escenario. Cara a unha historia institucional do teatro galego*. Santiago: USC.
López Silva, Inmaculada (dir.) (2018) *Dicionario Enciclopédico de Termos Escénicos*. Santiago: Consello da Cultura Galega. Ferramenta en liña: http://dicionarios.consellodacultura.gal/termosescenicos/
Pruner, Michel (2006): *A Fábrica do teatro*, Vigo, Editorial Galaxia.
Roubine, Jean-Jacques (2003): *Introducción ás grandes teorías do teatro,* Vigo, Editorial Galaxia.
Schechner, Richard (2002): *Performance Studies: An Introduction*, Londres , Routledge.
Trancón, Santiago (2006) *Teoría del teatro*, Madrid, Fundamentos
Ubersfeld, Anne (1996) *Lire le théâtre I, II, III*. Paris: Belin
Vieites, Manuel F. (2005): *O teatro*, Vigo, Editorial Galaxia.

Referencias complementarias

Aristóteles (1988) *Poética de Aristóteles*, ed, trilingüe de Valentín García Yebra. Madrid: Gredos.
Artaud, Antonin (1978) *El teatro y su doble*. Barcelona: Edhasa.
Badiou, Alain (1994) *Rapsodia polo teatro*. Santiago: Sotelo Blanco.
Baltés, Blanca [ed.] (2002) *Jacques Copeau. Escritos sobre el teatro*. Madrid: ADE.
Boileau, Gilles [1671] (1984) *L'art poétique*. Paris: Bordas.
Bourdieu, Pierre (1995) Las reglas del arte. Barcelona: Anagrama.
Brecht, Bertold (2004) *Escritos sobre teatro*. Barcelona: Alba.
Brook, Peter (1986) *El espacio vacío. Arte y técnica del teatro*. Barcelona: Península.
Davis, Tracy C. & Postlewait, Thomas (2003) *Theatricality*. Cambridge: Cambridge University Press.
Eco, Umberto (1986) *La estructura ausente. Introducción a la semiótica*. Barcelona: Lumen.
Even Zohar, Itamar (1990) "El sistema literario" *Poetics Today* 11: 1
Fortier, Mark (1997) *Theory / Theatre. An introduction*. London & New York: Routledge.
Frey, Bruno S. & Pommerehne, Werner W. (1995) *Musas e mercados*. Santiago: Laiovento.
García Barrientos, José Luis (2004) *Teatro y ficción*. Madrid: Fundamentos – RESAD.
Gerould, Daniel (2000) *Thetre / Theory / Theatre. The Major Critical Texts from Aristotle and Zeami to Soyinka and Havel*. New York: Applause.
Goldberg, Rose Lee (2002): *Performance art*, Barcelona, Destino.
Horacio (2006) "Epistola ad Pisones", en *Arte poética y otros textos de teoría y crítica litearias*. Cáceres: Universidad.
Hubert, Marie-Claude (1998) *Les grandes théories du théâtre*. Paris: Armand Colin.
Hugo, Victor (1827) Prefacio a *Cromwell*. http://www.ciudadseva.com/textos/teoria/opin/hugo01.htm
Lessing, Ephraïm (1981): *Hamburgische Dramaturgie*, Stuttgart, Reclam.
Lope de Vega, Felix (1609) *El arte nuevo de hacer comedias*. http://www.trinity.edu/org/comedia/misc/artnue.html
López Silva, Inmaculada (2004) *Teatro e canonización*. Lugo: Tris Tram.
Marinis, Marco de (1988) *Capire il teatro. Lineamenti di una nuova teatrologia*, Firenze, La Casa Usher.
Martínez Paramio, Agapito (2006) *Cuaderno de dirección teatral*. Ciudad Real: Ñaque.
Meyerhold, V. E. (2003) *Teoría teatral*. Madrid: Fundamentos.
Pavis, Patrice (1990) *Diccionario del teatro: dramaturgia, estética, semiología*. Barcelona: Paidós.
Pavis, Patrice (2000): *El análisis de los espectáculos*, Barcelona, Paidós.
Piscator, Erwin (2001) *El teatro político*. Hondarribia: Hiru.
Reinelt, Janelle G. & Roach, Joseph R. (1995) *Critical theory and performance*. Michigan: Ann Arbor.
Sánchez, José Antonio (ed.) (1999) *La escena moderna*. Madrid: Akal.
Spang, Kurt (1991) *Teoría del drama. Lectura y análisis de la obra teatral*. Pamplona: Universidad.
Stanislavski, Konstantin (2003) *El trabajo del actor sobre sí mismo en el proceso creador de la vivencia*. Barcelona: Alba.
Strasberg, Lee (1987) *A dream of passion. The development of the Method*. Boston: Little, Brown & Co.
Surgers, nne (2009) *Teatro occidental: unha historia teatral desde a escenografía.* Vigo: Galaxia.
Trancón, Santiago (2006) *Teoría del teatro*, Madrid, Fundamentos.
Übersfeld, Anne (1993) *Semiótica teatral*. Madrid: Cátedra
Vieites, Manuel F. (coord.) (2000) *Animación teatral*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.
Villegas, Juan (1991) *Nueva interpretación y análisis del texto dramático*. Ottawa: Girol.

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS
Esta Guía Docente pode verse modificada nalgún punto en virtude das circunstancias do comezo do curso, do desenvolvemento da docencia ou doutros imprevistos, a criterio do docente ou do Departamento de Teoría e Historia das Artes Escénicas e sempre avisando o alumnado dos parámetros de mudanza con antelación e con argumentos xustificados.